
Komisja Prawna

2021/2013(INI)

14.7.2021

OPINIA

Komisji Prawnej

dla Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i
Bezpieczeństwa Żywności

w sprawie strategii farmaceutycznej dla Europy
(2021/2013(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Luisa Regimenti

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Prawna zwraca się do Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. podkreśla, jak potrzebne i ważne jest wprowadzenie nowej strategii farmaceutycznej UE, która będzie odpowiadać kompetencjom Unii wynikającym z Traktatów oraz będzie zgodna z zasadami proporcjonalności i pomocniczości, jako sposobu na pobudzenie rozwoju unijnych przedsiębiorstw i zapewnienie ich konkurencyjności w skali globalnej, napędzanie postępu naukowego, a także zagwarantowanie lepszego zapobiegania zagrożeniom dla zdrowia w przyszłości oraz większej gotowości i skuteczniejszego i szybszego reagowania na nie; domaga się, aby decyzje i strategie polityczne dostarczały rozwiązań umożliwiających rozwój ekosystemu przemysłowego w sektorze farmaceutycznym, w którym należy uwzględnić równowagę między poszczególnymi interesami; wzywa Komisję, aby dokładnie przeanalizowała, jakie wnioski dla celów strategii farmaceutycznej należy wyciągnąć z wyzwań związanych z pandemią COVID-19;
2. przypomina, że Unia Europejska dąży do zapewnienia dobrobytu obywateli UE przez propagowanie zdrowego stylu życia, sprawiedliwego i równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz wprowadzania do obrotu na jednolitym rynku bezpiecznych, skutecznych i przystępnych cenowo leków; podkreśla, że należy sformułować przyszłe unijne przepisy ramowe dotyczące zatwierdzania leków, dostępu do nich i zachęt do innowacji w oparciu o silną politykę przemysłową, z uwzględnieniem atrakcyjności i przewidywalnych przepisów jako kluczowych czynników, które sprzyjają innowacjom, a także ułatwić dostęp pacjentów do leków; z zadowoleniem przyjmuje zamiar przeprowadzenia przez Komisję oceny i przeglądu istniejących ram zachęt; uważa, że unijna strategia farmaceutyczna i środki ustawodawcze powinny wspierać unijne podmioty odpowiedzialne za opracowywanie i produkcję leków w pobudzaniu postępu naukowego i utrzymywaniu konkurencyjności w skali światowej; przypomina, że należy rozwijać wewnątrzunijne łańcuchy produkcji przez opracowywanie racjonalnych i kompatybilnych ram regulacyjnych w państwach członkowskich, aby stworzyć system dostaw leków obejmujący cały łańcuch produkcji; wzywa Komisję do pobudzania konkurencji przez tworzenie odpowiednich ram regulacyjnych;
3. podkreśla, że pandemia COVID-19 poważnie wpłynęła na unijny przemysł farmaceutyczny; podkreśla jego silne uzależnienie od dostaw; apeluje o przyjęcie długoterminowych środków mających na celu konsolidację suwerenności przemysłowej Unii, tak by stała się ona silniejsza, bardziej zintegrowana, bardziej lokalna i solidniejsza, z myślą o uniknięciu zakłóceń w łańcuchach dostaw;
4. podkreśla, że aby zmniejszyć zależność Unii od dostawców zewnętrznych, zapewnić bezpieczeństwo leków oraz zagwarantować konkurencyjność produkcji w UE, konieczne wydaje się stworzenie odpowiednich warunków i zachęt finansowych dla przemysłu, co będzie kluczowym argumentem przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych w dziedzinie produkcji farmaceutycznych składników czynnych, półproduktów i leków gotowych do użycia;

5. podkreśla, że w rezolucji z 10 lipca 2020 r. w sprawie unijnej strategii w zakresie zdrowia publicznego po pandemii COVID-19¹ Parlament wezwał Komisję, by „dokonała [...] oceny wpływu zachęt związanych z własnością intelektualną na innowacje biomedyczne oraz zbadała wiarygodne i skuteczne alternatywy dla wyłącznej ochrony w ramach finansowania badań i rozwoju w dziedzinie medycyny, takie jak liczne narzędzia oparte na mechanizmach uniezależniania”;
6. podkreśla ważną rolę, jaką odgrywają publiczne inwestycje w badania i rozwój, oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie, by zapewniły pełną przejrzystość wyników badań i rozwoju finansowanych ze środków publicznych, tak aby warunki udzielania patentów i licencji gwarantowały zwrot z inwestycji publicznych w zakresie zdrowia publicznego;
7. podkreśla, że kluczowe znaczenie ma wspieranie konkurencyjności i zdolności innowacyjnych przemysłu farmaceutycznego UE; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie, by wprowadziły zachęty podatkowe i finansowe, które zmobilizują producentów do przenoszenia do UE produkcji substancji czynnych i leków o strategicznym znaczeniu dla opieki zdrowotnej;
8. uważa, że aby przygotować się do kolejnego światowego kryzysu zdrowotnego, pilnie potrzebne są decyzje i strategie polityczne umożliwiające rozwiązania tworzące długoterminową odporność społeczeństwa, a w szczególności opracowanie ekosystemu przemysłowego w sektorze farmaceutycznym, w którym w obliczu okoliczności należy uwzględnić zostanie równowaga między różnymi interesami; uważa, że strategiczna autonomia UE musi być kluczowym celem przy rozwiązywaniu problemu niedoboru leków, tak aby zapewnić pacjentom lepszy dostęp do nich; przypomina komunikat Komisji z 5 maja 2021 r. zatytułowany „Aktualizacja nowej strategii przemysłowej z 2020 r. – tworzenie silniejszego jednolitego rynku sprzyjającego odbudowie Europy” (COM(2021)0350), w którym stwierdza się, że UE jest strategicznie zależna od państw trzecich pod względem składników farmaceutycznych i innych produktów związanych ze zdrowiem, co może prowadzić do narażenia UE i wpływać na jej podstawowe interesy, oraz że strategia farmaceutyczna ma umożliwić rozwiązanie tych problemów;
9. podkreśla kluczowe znaczenie ochrony własności intelektualnej w UE dla dopilnowania, by UE nie była uzależniona od państw trzecich, i dla zwiększenia jej strategicznej autonomii w dziedzinie leków; podkreśla, że prawa własności intelektualnej sprzyjają dostępności, innowacyjności i konkurencyjności w sektorze oraz zwiększają bezpieczeństwo leków i pacjentów; zauważa, że należy znaleźć równowagę między ochroną własności intelektualnej, promowaniem innowacji, zapewnieniem dostępu do leków i ochroną zdrowia publicznego; apeluje o wzmocnienie roli państw członkowskich przez poprawę komunikacji i współpracy między instytucjami UE, władzami krajowymi, pracownikami służby zdrowia, branżą i zainteresowanymi stronami, mając na uwadze określenie wspólnych podejść, w szczególności do wyzwań związanych z pandemią COVID-19;
10. podkreśla, że podczas przeglądu systemu zachęt i zobowiązań prawnych mających wspierać innowacje, dostęp i przystępność cenową leków w całej UE dostrzeżono

---

¹ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0205.

związek z prawami własności intelektualnej;

11. promuje wzmocnienie roli państw członkowskich przez współpracę i rozwój najlepszych praktyk w celu określenia i wyeliminowania pierwotnych przyczyn niedoboru leków na rynkach UE, a tym samym usunięcia pozostałych przeszkód w szybkim i skutecznym dostępie pacjentów do leków; zwraca uwagę, że dostępność cenowa leków pozostaje wyzwaniem dla krajowych systemów opieki zdrowotnej; przypomina, że w przypadku kryzysów zdrowotnych lub sytuacji nadzwyczajnych wprowadzenie zmian w systemie własności intelektualnej nie wystarczy, aby zaspokoić krótkoterminowe potrzeby, oraz że udzielanie licencji przymusowych powinno być możliwe jedynie w wyjątkowych przypadkach, gdy nie można znaleźć innego rozwiązania i gdy licencja przymusowa wydaje się uzasadniona i konieczna do skutecznego zwiększenia zdolności produkcyjnej;
12. podkreśla, że systemy licencji przymusowych muszą być częścią szerszej zakrojonych działań UE mających na celu rozwiązanie problemu dostępu do leków; wzywa Komisję, by zbadała prawne i gospodarcze skutki licencji dobrowolnych i przymusowych oraz ich potencjał w zakresie rozwiązania problemu niedoboru leków w UE;
13. wyraża zaniepokojenie, że dostęp do leków pozostaje kwestią ceny; wzywa Komisję, by zobowiązała państwa członkowskie do zapewnienia większej przejrzystości informacji na temat cen oraz do rozwiązania problemu strategicznego ustalania cen, którego jedynym celem jest zysk ekonomiczny ze szkodą dla pacjentów;
14. podkreśla, że badania i rozwój mają kluczowe znaczenie dla opracowywania innowacyjnych leków, terapii i diagnostyki; podkreśla, jak ważne są inwestycje w badania w UE i łatwiejsze wspieranie tych badań, aby stworzyć dobrze prosperujący unijny sektor farmaceutyczny oraz sprawić, by UE stała się światowym liderem w ulepszaniu istniejących leków i opracowywaniu nowych, co mogłoby w efekcie doprowadzić do zwiększenia liczby patentów zgłaszanych w państwach członkowskich; podkreśla, że jednym z priorytetów powinno być opracowywanie leków w tych dziedzinach, w których potrzeby są zaspokajane w stopniu niewystarczającym bądź wcale, lub w dziedzinach o niewielkim znaczeniu handlowym; zwraca uwagę, że w badaniach publicznych należy skoncentrować się w szczególności na obszarach o niewielkim znaczeniu handlowym, takich jak leki sieroce, leki stosowane w pediatrii i leki stosowane w leczeniu oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe; przypomina w związku z tym kluczową rolę sztucznej inteligencji i jej potencjał jako siły napędowej badań i rozwoju w sektorze ochrony zdrowia i w branży farmaceutycznej;
15. podkreśla kluczową rolę unijnych badań naukowych w opracowywaniu nowych produktów farmaceutycznych i metod leczenia oraz znaczenie usunięcia wszelkich niepotrzebnych barier, zwłaszcza w przypadku kryzysu zdrowotnego, tak aby umożliwić badaczom znajdowanie rozwiązań naukowych przy wyjątkowych ograniczeniach pod względem czasu i efektywności; popiera wszelkie zachęty prawne do rozwijania innowacyjnych projektów badawczo-rozwojowych, takich jak „VACCELERATE”, oraz do zapewnienia ich trwałości w perspektywie długoterminowej; zachęca Komisję, aby oceniła wyniki bazy danych o technologiach związanych z COVID-19 (C-TAP) Światowej Organizacji Zdrowia pod kątem maksymalizacji udostępniania wiedzy, własności intelektualnej i danych dotyczących

technologii medycznych związanych z COVID-19;

16. wzywa Komisję, by przystąpiła do wczesnej oceny rozporządzenia (UE) 2019/933 dotyczącego dodatkowego świadectwa ochronnego (SPC) dla produktów leczniczych, tak aby można było dokonać przeglądu skuteczności zwolnienia SPC w świetle niedawnych wyjątkowych okoliczności oraz w celu przywrócenia globalnych równych warunków działania dla wytwórców leków generycznych i biopodobnych w Unii; uważa, że podczas tej oceny należy również zbadać wpływ wyjątku dotyczącego ochrony w postaci SPC na badania i produkcję innowacyjnych leków w Unii przez posiadaczy świadectw, a także uwzględnić równowagę między poszczególnymi wchodzącymi w grę interesami, w szczególności w odniesieniu do zdrowia publicznego, wydatków publicznych i, w tym kontekście, dostępu do leków w UE;
17. podkreśla, że pełne wykorzystanie potencjału nowych innowacyjnych technologii zależy również od właściwego wykorzystania danych dotyczących zdrowia i od dostępu do nich, co może pomóc przyspieszyć identyfikację potencjalnych substancji czynnych i wesprzeć opracowywanie nowych leków lub terapii; zauważa, że obecny kryzys związany z COVID-19 pokazał już, że wymiana danych jest przydatna dla przyspieszenia badań i wzmocnienia systemów nadzoru nad zdrowiem publicznym w całej UE w celu ratowania życia;
18. uważa, że należy zwiększyć bezpieczny i otwarty dostęp do interoperacyjnych danych dotyczących zdrowia, przy pełnym poszanowaniu unijnych przepisów o ochronie danych, oraz popiera tworzenie platform służących monitorowaniu i dostarczaniu informacji na temat bezpieczeństwa i skuteczności szczepionek po zakończeniu procedury wydawania pozwoleń;
19. w pełni popiera zawartą w planie działań Komisji w zakresie własności intelektualnej propozycję unowocześnienia szeregu istniejących narzędzi dotyczących własności intelektualnej i dostosowania ich do ery cyfrowej, w tym przez udoskonalenie SPC dla opatentowanych produktów leczniczych;
20. zwraca uwagę na różnice w ważności patentów i SPC w różnych państwach członkowskich; podkreśla w związku z tym, że należy niezwłocznie wprowadzić jednolity patent, aby stworzyć punkt kompleksowej obsługi do celów ochrony i egzekwowania patentów w całej UE oraz uporać się z fragmentacją rynku patentowego i wyeliminować przeszkody, jakie może ona stanowić dla badań i innowacji;
21. podkreśla znaczenie terminowej i zdrowej konkurencji dla zapewnienia sprawiedliwego dostępu do leków; apeluje do Komisji o staranną ocenę faktycznego wpływu wszelkich wniosków dotyczących jednolitego lub ujednoliconego SPC na leki generyczne i biopodobne oraz na sprawiedliwy dostęp pacjentów do leczenia;
22. wzywa Komisję, by zapewniła jednolite i skuteczne stosowanie warunków wydawania tymczasowych nakazów, w tym zasady proporcjonalności; zaleca spójne stosowanie w UE dyrektywy w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej w odniesieniu do odszkodowań przyznawanych konkurentom w przypadkach opóźnionej konkurencji dotyczącej leków niechronionych patentem;
23. podkreśla, że własność intelektualna odgrywa kluczową rolę w ekspansji i rozwoju

małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), które są karane przez brak znajomości procedur oraz brak informacji o dostępnych im możliwościach lub niedostateczne upublicznienie tych informacji; apeluje o zwiększenie skuteczności systemu własności intelektualnej dla MŚP przez działania służące uproszczeniu procedur rejestracji własności intelektualnej (np. reformę prawodawstwa UE w zakresie wzorów przemysłowych), o poprawę dostępu do strategicznego doradztwa w zakresie własności intelektualnej oraz o ułatwienie wykorzystywania własności intelektualnej do uzyskania dostępu do finansowania; podkreśla konieczność przeznaczenia większych środków w skali Unii na zwalczanie nieuczciwych praktyk i nadużyć na rynku leków; w związku z tym zaznacza, że należy utworzyć nowe linie finansowania, aby wesprzeć wysiłki nowych przedsiębiorstw typu start-up i MŚP w dziedzinie biotechnologii medycznej;

24. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę uruchomienia projektu pilotażowego mającego na celu przetestowanie przepisów ramowych dotyczących nowych wskazań dla leków niechronionych patentem oraz podstawy dla ewentualnych działań regulacyjnych; podkreśla w związku z tym konieczność i znaczenie wkładu i zaangażowania ze strony branży i środowisk akademickich;
25. przypomina, że trzeba w dalszym ciągu opracowywać, ulepszać i aktualizować unijne ramy dotyczące własności intelektualnej, aby umożliwić skuteczny rozwój pomysłów i wynalazków oraz ich wprowadzanie na rynek, w szczególności przez MŚP i dla nich; podkreśla znaczenie solidnego, skutecznego i zrównoważonego systemu ochrony własności intelektualnej i tajemnic przedsiębiorstwa, a także potrzebę spójnej ogólnej strategii zapewniającej zarówno ochronę innowacji, jak i sprawiedliwy dostęp do nich; wzywa Komisję, aby wykorzystwała wszelkie dostępne środki, by zapobiegać wprowadzaniu na rynek podrobionych produktów, a tym samym chronić podmioty praw własności intelektualnej i obywateli UE, ponieważ produkty te są często niskiej jakości i stanowią zagrożenie dla zdrowia oraz wywołują poważne skutki gospodarcze: szacuje się, że przemysł farmaceutyczny UE traci co najmniej 10 mld EUR i 37 tys. miejsc pracy; zauważa, że państwa członkowskie potrzebują pomocy technicznej, aby właściwie wdrożyć europejski system weryfikacji autentyczności leków; podkreśla, że należy zagwarantować inteligentne korzystanie z własności intelektualnej oraz skuteczniej zwalczać kradzież własności intelektualnej, ponieważ inteligentna polityka w tej dziedzinie ma zasadnicze znaczenie dla wspierania wzrostu przedsiębiorstw, tworzenia miejsc pracy oraz ochrony i rozwoju tego, co czyni je wyjątkowymi i konkurencyjnymi;
26. ubolewa, że pod względem badań i rozwoju w sektorze farmaceutycznym państwa członkowskie są mniej atrakcyjne niż inne kraje; podkreśla, że UE powinna skoncentrować się na rozwijaniu odpowiednich zdolności produkcyjnych w odniesieniu do substancji czynnych, surowców i produktów leczniczych, co umożliwi zmniejszenie zależności od źródeł zewnętrznych; podkreśla, że należy przenieść produkcję najbardziej podstawowych leków z powrotem do Unii Europejskiej; w związku z tym wzywa Komisję, by potraktowała priorytetowo produkcję farmaceutyczną szczepionek w UE, oraz apeluje, by umożliwić państwom członkowskim zawieranie umów publicznych z różnymi unijnymi laboratoriami farmaceutycznymi produkującymi szczepionki, aby uniknąć niedoboru dawek i zagwarantować mieszkańcom UE bezpieczeństwo podczas kryzysu; apeluje o uproszczenie procedur i zmniejszenie obciążeń w celu wspierania rozwoju nowych produktów przeznaczonych na rynek;

apeluje o podjęcie środków, które poprawią interakcję między działaniami w całym łańcuchu wartości, a także o generowanie strategicznych inwestycji w badania dotyczące leków i wyrobów medycznych oraz w ich rozwój, produkcję i dystrybucję w UE;

27. podkreśla, że inwestowanie w badania i rozwój jest przedsięwzięciem kosztownym i obciążonym wysokim ryzykiem; zaznacza, że patenty mają stanowić gwarancję zwrotu z inwestycji, lecz system patentowy ma również za zadanie zapewnić równowagę między interesami wynalazców a interesami ogółu społeczeństwa; powtarza zatem, że firmy farmaceutyczne potrzebują praw własności intelektualnej, a zatem patentów, aby osiągać zyski i kontynuować innowacje, co leży również w interesie konsumentów i pacjentów;
28. podkreśla, że badania i rozwój w dziedzinie leków bardzo często nie przechodzą pomyślnie badań klinicznych, a tym samym nie prowadzą do ostatecznego zatwierdzenia leku;
29. podkreśla, że systemy patentowe na całym świecie są skonstruowane tak, że przez określony czas, tylko w okresie obowiązywania patentu, wynalazca może wykorzystywać swój patent do celów komercyjnych, a po upływie tego czasu każdy może swobodnie korzystać z wynalazku;
30. zauważa, że w większości przypadków motorem radykalnych innowacji w sektorze farmaceutycznym są MŚP; podkreśla, że należy stworzyć odpowiednie ramy prawne i operacyjne, które zapewnią branży sprawność i elastyczność, tak aby można było szybko uzupełniać zapasy w oparciu o potrzeby pacjentów w każdym kraju i z wykorzystaniem regionalnych strategii zaopatrzenia, a także zaznacza, że należy ustanowić rozwiązania regulacyjne ułatwiające elastyczne i skalowalne strategie produkcji i dystrybucji; podkreśla, że należy nawiązać dialog z branżą, aby znaleźć wykonalne rozwiązania, które zwiększą wspólną zdolność do zapobiegania niedoborom; wzywa Komisję, by opracowała – przy minimalnych kosztach – platformę cyfrową służącą jako punkt kontaktowy między państwami członkowskimi, który zapewni im informacje, komunikację i doradztwo, tak aby umożliwić im udział w innowacyjnych projektach na szczeblu krajowym i unijnym; w związku z tym wzywa państwa członkowskie, by wymieniały się praktykami promującymi innowacje;
31. podkreśla wreszcie, jak ważne jest, aby przedsiębiorstwa unijne w strategicznych sektorach, takich jak produkty farmaceutyczne, mogły swobodnie zawierać umowy dotyczące udzielania licencji oraz ochrony i skutecznego i zrównoważonego egzekwowania praw własności intelektualnej, w tym w państwach trzecich, w których przedsiębiorstwa te prowadzą działalność; wzywa Komisję do opracowania i wdrożenia w tym celu nowych środków i narzędzi oraz do ulepszenia już istniejących, takich jak Punkt Informacyjny IPR dla MŚP; apeluje do Komisji, by zapewniła łatwy publiczny dostęp do informacji na temat warunków udzielania patentów i licencji oraz dostarczała informacje na temat badań klinicznych i przedklinicznych oraz wkładu publicznego i prywatnego;
32. sugeruje, aby Komisja uważnie obserwowała rynek farmaceutyczny i ochronę danych farmaceutycznych, w szczególności z myślą o poprawie dostępu do leków

generycznych i biopodobnych, oferowaniu wielu pacjentom przystępnych cenowo terapii oraz uzyskaniu oszczędności w wydatkach na opiekę zdrowotną dzięki pozytywnemu wpływowi konkurencji na ceny; zwraca uwagę, że producenci leków generycznych to często przedsiębiorstwa regionalne, mniej odporne na problemy z zaopatrzeniem i zawirowania na rynku; wzywa Komisję, by propagowała rozwiązania prawne sprzyjające konkurencyjności w dziedzinie produkcji leków generycznych, przy jednoczesnym zachowaniu właściwej równowagi prawnej między lekami generycznymi a lekami innowacyjnymi; popiera większą konkurencję w dziedzinie leków generycznych i biopodobnych w połączeniu z odpowiednim mechanizmem ochrony rynku; podkreśla, że ewentualny przegląd tzw. reguły Bolara, która umożliwia przeprowadzanie badań na produktach opatentowanych w celu wsparcia wniosków o dopuszczenie do obrotu leków generycznych i biopodobnych, bez uznawania ich za naruszenie praw patentowych lub SPC dla produktów leczniczych, może mieć miejsce wyłącznie po przeprowadzeniu kompleksowej oceny skutków;

33. przypomina Komisji, że państwa członkowskie są uprawnione do określania priorytetów w zakresie innowacyjnych procesów produkcji nowych antybiotyków; zwraca uwagę, że należy ułatwić dostęp do nowych antybiotyków, a jednocześnie utrzymać dostęp do tych starszej daty;
34. przypomina, że innowacje postępują znacznie szybciej niż zmiana przepisów; wzywa Komisję, aby wprowadziła pewną elastyczność regulacyjną, co umożliwi jej szybsze i skuteczniejsze reagowanie na nowe wymogi rynkowe i zapotrzebowanie na produkty;
35. podkreśla wreszcie, że jest niezwykle istotne, aby na arenie międzynarodowej UE prezentowała zdecydowane stanowisko.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ OPINIODAWCZĄ

Data przyjęcia	13.7.2021
Wynik głosowania końcowego	+: 14 -: 2 0: 8
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Pascal Arimont, Gunnar Beck, Geoffroy Didier, Pascal Durand, Angel Dzhambazki, Ibán García Del Blanco, Esteban González Pons, Mislav Kolakušić, Sergey Lagodinsky, Gilles Lebreton, Karen Melchior, Jiří Pospíšil, Franco Roberti, Marcos Ros Sempere, Stéphane Séjourné, Raffaele Stancanelli, Adrián Vázquez Lázara, Axel Voss, Marion Walsmann, Tiemo Wölken, Javier Zarzalejos
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Alessandra Basso, Brando Benifei, Patrick Breyer, Jorge Buxadé Villalba, Andrzej Halicki, Emmanuel Maurel, Luisa Regimenti, Yana Toom, Bettina Vollath
Zastępcy (art. 209 ust. 7) obecni podczas głosowania końcowego	Gwendoline Delbos-Corfield

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

14	+
ECR	Angel Dzhambazki, Raffaele Stancanelli
ID	Alessandra Basso, Gilles Lebreton
PPE	Pascal Arimont, Geoffroy Didier, Esteban González Pons, Jiří Pospíšil, Luisa Regimenti, Marion Walsmann, Javier Zarzalejos
Renew	Stéphane Séjourné, Yana Toom, Adrián Vázquez Lázara

2	-
ID	Gunnar Beck
The Left	Emmanuel Maurel

8	0
Renew	Pascal Durand
S&D	Ibán García Del Blanco, Franco Roberti, Marcos Ros Sempere, Bettina Vollath, Tiemo Wölken
Verts/ALE	Gwendoline Delbos-Corfield, Sergey Lagodinsky

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się